

SAKIN ISAAC ASIMOV OKUMAYIN!

YAZI: Nazan ÇOBANOĞLU
drncobanoglu@yahoo.com

“Robotlar
dünyasında
robot çocuk
olursa nasıl
olur?”

Aranızda daha önce Isaac Asimov okumayanınız varsa eğer, kendini bu konuda yalnız hissetmesin, çünkü ben de onu çok geç keşfedenlerden biriyim. Son zamanlarda beni bir bilim-kurgu merakının sarması sonucu arka arkaya birkaç kitap okudum. Yapay zekânın insan dünyasında giderek kendine daha çok yer bulduğunun çoğumuz gibi ben de farkındayım. Isaac Asimov’un “Ben, Robot” kitabını okuduktan sonra, biraz da bir çocuk sağlığı ve hastalıkları hekimi olmanın etkisiyle, “Robotlar dünyasında robot çocuk olursa nasıl olur?” sorusu beynimi kemirmeye başladı. Bu durumda robotlar dünyasının özellikleri nasıl olabilir diye düşündükten sonra çıkarımlarımı sizinle de paylaşmaya karar verdim.

Çıkarım 1: Eğer robot çocuklar olursa ebeveyn robotlar da olmalıdır.

Çıkarım 2: Ebeveyn robotlar olması durumunda robotlar için cinsiyet ve aile kavramları da olur.

Çıkarım 3: Robotlar için cinsiyet ve aile kavramları olması toplumsal cinsiyet denen, kadın ve erkeklerin beklentilerini, değerlerini, görünümelerini, davranışlarını, inanç sistemlerini ve rollerini tanımlayan fikirlerin sosyal yapılanmasını kaçınılmaz kılar.

Çıkarım 4: Bir robot annenin gebelik süreci diye bir şey söz konusu olmadığı için, onun bir insan-kadın

gibi gebelik planı yapmaya başladığı dönemden itibaren ve gebelik boyunca beslenmesine, uykusuna ve stres kontrolüne dikkat etmesi, ayrıca sigara, alkol, uyuşturucu, hava kirliliği gibi tehlikelerden uzak durması gerekmez. Annenin gebelik yaşının ileri olması ya da taşıdığı veya sahip olduğu genetik hastalıkların bebekte olup olmadığı değerlendirilmesi için amniyosentez veya korion villus örnekleme gibi bir işlem uygulanması da gerekli olmaz. Doğarak var olmadığına göre robot çocuğumuzun erken doğum ve buna bağlı riskleri, normal vajinal yoldan doğmamanın yol açtığı vajen florası ile temas etmemeye bağlı atopik bir birey olma riskini göğüslemesine de gerek olmaz.

Çıkarım 5: Bir robot anne, çocuğunu anne sütü ile besleyip sağlıklı bağırsak mikrobiyotasına sahip olmasını sağlamak gibi bir kaygıyla karşı karşıya kalmaz.

Çıkarım 6: Bir robot çocukta ve erişkinde mikroorganizma ve parazitler (en azından insanın bildiği anlamda) bir tehdit oluşturmayacağı için aşı olmalarına gerek olmaz.

Çıkarım 7: Hepimizin çok iyi bildiği gibi bir insan çocuk için ilk iki yaş nörogelişimsel açıdan en önemli dönemdir, çünkü bu dönem beyindeki nöronlar arasında en fazla sayıda bağlantının olduğu dönemdir. İlk iki yaşta çocuğun beslenmesi, uyku süresi, ebeveyninin ona karşı sevgi dolu, saygılı ve

İlgili olması sağlıklı bir nörogelişimsel süreç yaşamasını sağlar. Daha sonrasında da ebeveyninin tutum ve davranışları çocuğun benlik saygısı, kendine güven, etik ve ahlaki değerler geliştirmesinde en önemli paya sahiptir. Bir robot çocuk açısından böyle bir kaygı duyulmasına gerek olmaz ve bu robot çocuk nevroz ve psikoz gibi ruh sağlığı problemleri yaşamaz. Zaten robotların ruhları da olmaz (Öyle mi acaba?).

Çıkarım 8: Robotların insanlar gibi beş duyusu değil belki altı, belki yedi belki de çok daha fazla duyusu olur (Bu duyuların nasıl olabileceğine dair, sahip olduğum insan beynim nedeniyle hiçbir fikrim yok).

Çıkarım 9: Robotlar yapıldıkları andan itibaren bilmeleri gereken her şeyi bildikleri ve yeni öğrenme diye bir durum onlar için söz konusu olmadığı için (öyle mi acaba?) bir robot çocuğun okula gitmesine gerek olmaz.

Çıkarım 10: Robotlar birbirleriyle iletişim kurarken vücut dili diye bir kavramdan söz edilemez. Bir robot çocuğun iletişim kurmayı öğrenmek gibi zor bir süreci yaşaması gerekmez.

Çıkarım 11: Robotların duyguları olmadığı için, sevinçli, hüzünlü, kızgın, kaygılı, üzgün, mutlu, tasalı, neşeli, hayal kırıklığına uğramış, umutlu, korkmuş, sinirli, umutsuz ve benzeri duyguları yaşayan bir çocuk veya erişkin robottan söz edilmez.

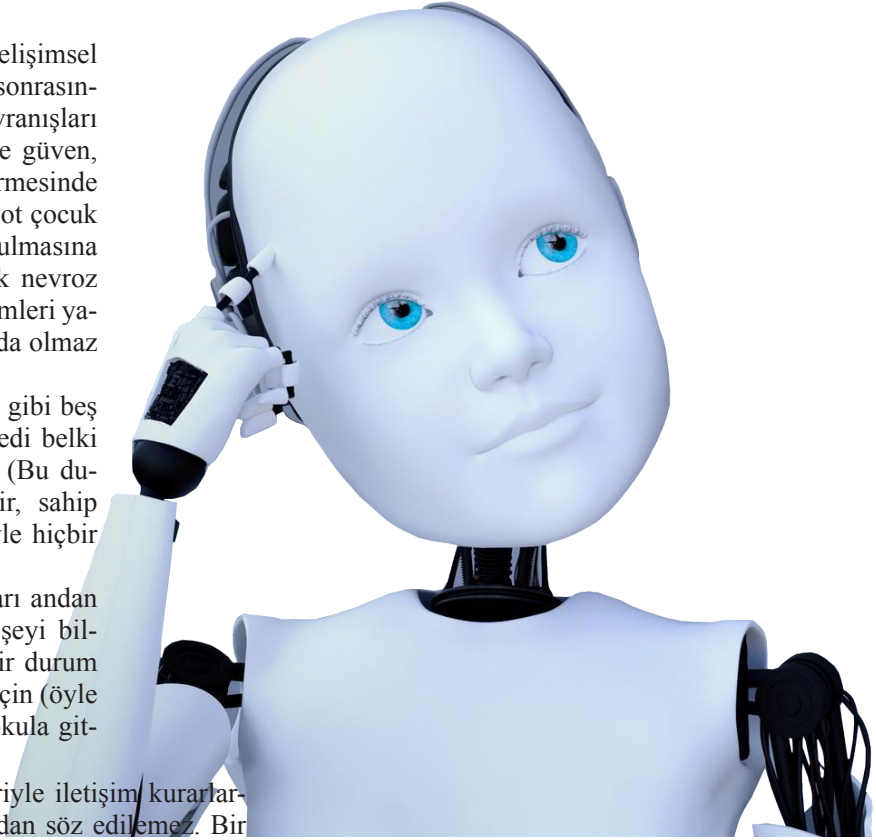
Çıkarım 12: Robot çocuk veya erişkin için çalışkan, tembel, hırslı, kışkıncı, haset, ukala, dedikoducu, şüpheli, titiz, tuttuğunu koparan, uysal, kibirli, dışa dönük, çekingen, içine kapanık ve benzeri kişilik özelliklerine sahip olmak söz konusu olmaz.

Çıkarım 13: Bir robot çocuğun gelecekte hangi mesleği yapacağına dair bir karar vermesi ve sevmediği bir mesleği yapmak zorunda kalacağı için kaygı duyması gerekmez.

Çıkarım 14: Robotlar için acı çekmek veya zevk almak söz konusu olmadığı için acıdan kaçınmayı veya haz peşinde koşmayı öğrenen ya da isteğini duyan bir çocuk veya erişkin robot olmaz.

Çıkarım 15: Robotların uyumak gibi bir döneme ihtiyaçları olmaz, bu da çalışma ve üretim için daha fazla zaman olması anlamına gelir.

Çıkarım 16: Hastalandığında (ya da arızalandığında mı demeliyim?) ilaç kullanması veya ameliyat olması gerekmeyen robot çocuğun tedavisi hekimler tarafından değil mühendis ve teknisyenler, hatta belki robot

mühendis ve teknisyenler, tarafından yapılır.

Çıkarım 17: Sosyalleşmek gibi bir kavram robotlar için söz konusu olmadığı için kahvehane, restoran, kulüp ve benzeri mekanlara ihtiyaç olmaz. Ebeveyn robotlar çocuğunun böyle mekanlarda uygunsuz kişilerle arkadaşlıklar kurup uygunsuz alışkanlıklar edinmesinden endişe duymazlar. Zaten uygunsuz diye bir kavram da olmaz.

Çıkarım 18: Robotlar için zaman kavramı yoktur. Bu nedenle yaşlanmak gibi bir korku duymazlar.

Çıkarım 19: Robotlarda ölüm düşüncesi olmadığı gibi varlığının farkında olma ve benlik düşüncesi de olmaz. Bu nedenle varlığını ve varlığının amacını sorgulayan ne çocuk ne de erişkin bir robota rastlanmaz.

Çıkarım 20: “Bu dünyayı ve evreni yaratan nedir? Doğa olayları nasıl olmaktadır? Duyularımın ötesinde fark edemediğim şeyler benim için yok mudur?” gibi soruların cevabını bulmaya çalışmak robotlar için söz konusu olmaz (Öyle mi acaba?).

Çıkarımlarımın doğru mu yanlış mı olduklarını öğrenmeye belki de benim ömrüm yetmeyecek. Merak etmeye devam etmekten başka yapabileceğim bir şey yok.

Benim düştüğüm duruma düşmek istemiyorsanız eğer, siz siz olun, sakın Isaac Asimov okumayın.